

MARIAN TRUSZCZYŃSKI

Puławy

66 sesja ogólna Międzynarodowego Urzędu Epizootii (OIE) ze szczególnym uwzględnieniem działalności Komisji Standardów

W 66 sesji ogólnej Międzynarodowego Urzędu Epizootii (OIE), zwanego również Światową Organizacją Zdrowia Zwierząt (World Organisation for Animal Health) brały udział delegacje z 123 państw członkowskich, obserwatorzy z 5 państw nie będących członkami OIE, przedstawiciele organizacji międzynarodowych i goście oficjalni. Polskę, jako delegat do OIE reprezentował lek. wet. Andrzej Komorowski, dyrektor Departamentu Weterynarii MRiGŻ.

W czasie sesji wręczono odznaczenia za osiągnięcia naukowe: złoty medal OIE dr S. Rivensonowi z Argentyny oraz medale srebrne prof. M.S.M.A. Harbiemu (Sudan), prof. V. Popovici (Rumunia) i dr A. N. Paninie (Rosja).

Z przedstawionego przez dr J. Blancou, dyrektora generalnego OIE, sprawozdania za miniony rok – na szczególne podkreślenie zasługuje udoskonalenie programu komputerowego HandiSTATUS (istotna pomoc w określeniu globalnej sytuacji epizootologicznej) i rozwinięcie standardów wykorzystywanych w handlu międzynarodowym zwierzętami i produktami zwierzęcymi. Oprócz tego zaadoptowany został program ujednoczenia zasad rejestracji leków. Kontynuowano realizację programu zwalczania pryszczycy w Południowo-Wschodniej Azji.

Wykład plenarny, wygłoszony przez Dr M. Rweyemamu, FAO, na temat systemów wykorzystujących laboratoria i badania epidemiologiczne w celu zapobiegania występowaniu chorób zakaźnych, w tym dotąd nie stwierdzanych w danym regionie względnie kraju potwierdzał, że znaczenie chorób zakaźnych w skali globalnej wzrasta. Powoduje to określone niedogodności i związane z nimi straty ekonomiczne. Dotyczą one zwłaszcza utrudnień w obrocie międzynarodowym zwierząt i ich produktów. Referent zwrócił uwagę na ciągle zbyt długi czas od wystąpienia choroby do zgłoszenia informacji o tym fakcie w departamencie weterynarii danego kraju, z wyjątkiem państw europejskich, gdzie to trwa około 1 dnia lub krócej. Przedstawione zostały możliwości komputerowo wspartej epidemiologii ilościowej, z uwzględnieniem geograficznie lokalizowanej informacji o wystąpieniu ognisk chorób zakaźnych i analizy ryzyka dla danego kraju oraz państw importujących. Uzyskane w ten sposób dane ułatwiają podejmowanie możliwie optymalnych decyzji administracyjnych. Autor sugerował by wymienione osiągnięcia zostały możliwie szybko wykorzystane przez państwowe służby weterynaryjne. Zaproponowany został również system wczesnego, w skali globalnej, ostrzegania przed groź-

cymi danemu krajowi epizootiami. W doskonaleniu systemu wczesnego ostrzegania w podanym zakresie OIE współpracuje z FAO.

Kolejny wykład plenarny (referent: Dr V. Astudillo, Brazylia) dotyczył sposobów wzmacniania służb weterynaryjnych w wyniku ich restrukturyzacji i współdziałania sektora prywatnego. Restrukturyzacja polegałaby na decentralizacji państwowej służby weterynaryjnej. Potrzeba współdziałania sektora prywatnego łączy się z ograniczeniem środków finansowych z budżetu centralnego. W związku z tym zaistniała konieczność uzupełniania środków ze źródeł prywatnych. Realizacja związana jest z tworzeniem przez kierownictwo państwowej służby weterynaryjnej takich możliwości i ich realizacji.

Następny punkt porządku obrad obejmował roczne sprawozdania komisji specjalistycznych.

Ze względu na aktualność i znaczenie przedstawione zostaną dane Komisji Kodeksu Zoosanitarnego, dotyczące gąbczastej encefalopatii bydła (BSE). Zgodnie z tym ma zostać utworzona nowa kategoria – państw o niskim ryzyku. Są to państwa, które nie czynią zadość wymogom stanowiącym podstawę do uznania ich za wolne od BSE, a które różnią się równocześnie zasadniczo od krajów o wysokim ryzyku BSE. Niebawem nastąpi spotkanie grupy *ad hoc* w celu sformułowania definicji „państwa lub strefy o sporadycznym występowaniu BSE” i „państwa lub strefy o czystym występowaniu BSE”. Zgodnie z postanowieniami ze stycznia 1998 r. – nasienie, wolny od białka lój wołowy oraz przygotowana wyłącznie ze skór bydła żelatyna i kolagen zostały dołączone do listy produktów, które nie powinny być przedmiotem jakichkolwiek restrykcji w handlu międzynarodowym niezależnie od kraju pochodzenia. Opracowano też do dyskusji nowe propozycje, dotyczące międzynarodowego handlu żelatyną i kolagenem, uzyskanych z kości i szpiku, które zawierają dodatek białka.

Z uwagi na duże znaczenie dla OIE Komisji Standardów, działalność jej w roku ubiegłym zostanie omówiona szerzej niż pozostałych komisji i grup roboczych.

Komisja ta analizowała otrzymane podania o status laboratorii referencyjnych OIE i zaakceptowała ustanowienie tego typu laboratorium do badania choroby Gumboro w CNEVA (Centre national d'études vétérinaires et alimentaires) w Ploufragan (Francja) oraz do badania zakaźnych gąbczastych encefalopatii w Instytucie Neurologii Zwierząt Uniwersytetu w Bernie (Szwajcaria). Aktualnie OIE dysponuje 116 laboratoriami referencyjnymi dla w sumie 45 chorób listy A i B. Dodatkowo działa 7 ośrodków współpracujących z OIE. Spra-

wozdania roczne otrzymano od 114 laboratoriów referencyjnych i z 5 ośrodków współpracujących z OIE. Komisja Standardów wydała o nich oceny pozytywne, wskazujące na dużą lub znaczną aktywność. Rekomendowała też do akceptacji przez Komitet Międzynarodowy OIE propozycję delegata USA, by Ośrodek Współpracujący do spraw Rozpoznawania Chorób Zwierząt i Oceny Szczepionek w Amerykach włączył w swe ramy Instytut Międzynarodowej Współpracy w zakresie Preparatów Biologicznych dla Zwierząt (IICAB).

W ciągu minionego roku uzyskano postęp w międzynarodowej standaryzacji testów stosowanych w rozpoznawaniu pryszczycy, księgosuszu, pomoru małych przeżuwaczy, pleuropneumonii bydła, choroby siniego języka, afrykańskiego pomoru koni, klasycznego pomoru świń, wścieklizny, brucelozy, enzootycznej białaczki bydła, wirusowego zapalenia tętnic koni i grypy koni.

Komisja Standardów przejrzała listę testów zalecanych (prescribed tests) i testów alternatywnych, wybranych w celu stosowania dla potrzeb handlu międzynarodowego zwierzętami. Między innymi rekomendowano test fluorescencyjno-polaryzacyjny (fluorescence polarisation assay) jako alternatywny w diagnostyce brucelozy bydła.

Uzgodniono etapy przygotowania czwartej edycji podręcznika standardów testów diagnostycznych i szczepionek (Manual of Standards for Diagnostic Tests and Vaccines). Do posiadaczy 3 wydania wysłano kwestionariusz, z prośbą o sugestie zmierzające do udoskonalenia wydania następnego.

Komisja Standardów omówiła dalsze działanie, związane z przygotowaniem monografii, zawierającej wytyczne dotyczące akredytacji laboratoriów oraz testów diagnostycznych. Ma ona też zawierać dane na temat międzynarodowych standardów dla testów serologicznych; metodykę badania biegłości danego laboratorium w spełnianiu obowiązków statutowych; ocenę (walidację) testów stosowanych w rozpoznawaniu chorób zakaźnych.

Analizowano przydatność proponowanych przez laboratorium referencyjne dla pryszczycy, zlokalizowane w Rio de Janeiro, Brazylia, testów opartych o zmodyfikowany test ELISA (enzyme-linked immunoelectrotransfer blot, EITB i pośredni test ELISA z rekombinowanymi antygenami) do diagnostyki pryszczycy. Testy te umożliwiają odróżnienie zwierząt zakażonych wirusem patogennym od zwierząt szczepionych przeciw pryszczycy. Mimo dokumentacji przekonującej o wartości wymienionych prób uznano, że niezbędne są dodatkowe argumenty przed podjęciem bardzo odpowiedzialnej decyzji o wprowadzeniu ich do praktyki.

Komisja dyskutowała z udziałem prof. P. P. Pastoreta z Uniwersytetu w Liege (Belgia) harmonizację standardów dla szczepionek weterynaryjnych i ważną rolę, którą spełniają w tym zakresie: Międzynarodowe Stowarzyszenie Standaryzacji Biologicznej (International Association for Biological Standardisation), Komitet Produktów Lekarsko-Weterynaryjnych (Committee for Veterinary Medical Products), Europejska Agencja Oceny Leków (European Medicine Evaluation Agency), Farmakopea Europejska (European Pharmacopea), Międzynarodowa Kooperacja Weterynaryjna do spraw Har-

monizacji Wymagań Technicznych przy Rejestracji Weterynaryjnych Produktów Leczniczych (Veterinary International Cooperation on Harmonisation Technical Requirements for Registration of Veterinary Medicinal Products), Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (International Atomic Energy Agency).

Z przedstawionych informacji na temat działalności w roku 1997/98 Komisji Standardów wynika, że opracowywane przez nią materiały mają szczególnie duże znaczenie w zapobieganiu chorobom listy A i B. Przyczynia się ona do ujednocnienia w skali międzynarodowej metod laboratoryjnego rozpoznawania tych chorób. Posiada coraz większy wpływ na podnoszenie sprawności laboratoriów referencyjnych, tworzących sieć na całej kuli ziemskiej oraz weterynaryjnych instytutów krajowych w poszczególnych państwach członkowskich. Komisja Standardów odgrywa również coraz większą rolę w określaniu wymagań w odniesieniu do nieszkodliwości i skuteczności szczepionek.

Sprawozdanie Komisji Pryszczycy i Innych Epizootii, z którą w szeregu kwestii współpracuje Komisja Standardów, koncentrowało się na doskonaleniu zwalczania pryszczycy, księgosuszu, pleuropneumonii bydła i pomoru afrykańskiego koni. Dr C. J. Bostock, przewodniczący grupy roboczej do spraw biotechnologii, na prośbę przewodniczącego Komisji Pryszczycy, przedstawił w swej wypowiedzi wkład biologii molekularnej w zwalczanie chorób u zwierząt. W szczególności podkreślił wkład tej dyscypliny w doskonalenie metod diagnostyki laboratoryjnej i technologii produkcji szczepionek oraz w bliższe poznanie patogenezы chorób bakteryjnych i wirusowych.

Przewodniczący Komisji Chorób Ryb scharakteryzował występowanie w akwenach morskich i śródlądowych wirusowych i bakteryjnych chorób ryb. Informował o coraz szerszym wykorzystaniu polimerazowej reakcji łańcuchowej (PCR) w diagnostyce wirusowych chorób ryb. Podjęte zostały prace nad doskonaleniem Kodeksu Zdrowia Ryb i Podręcznika Diagnostyki Chorób Ryb, wydanych w 1997 r.

Sprawozdania z rocznej działalności wygłosili przewodniczący grup roboczych.

Następnie prezentowano działalność Organizacji Wyżywienia i Rolnictwa, Światowej Organizacji Zdrowia, Amerykańskiego Instytutu Współpracy w Rolnictwie, Panamerykańskiej Organizacji Zdrowia, Światowej Organizacji Handlu, Organizacji Jedności Afrykańskiej.

Z raportu o sytuacji epizootologicznej w 1997 r. i początku 1998 r. wynikało, że pryszczycy występowała w Afryce (m.in. Zimbabwe, Egipt, Namibia). Stwierdzona została na obszarze Środkowego Wschodu oraz Południowo-Wschodniej Azji. Występowała w Chinach (prowincja Yunnan) i na wyspie Taipei. Zmniejszyło się występowanie pryszczycy w Ameryce Łacińskiej.

Księgosusz rozpoznano w Tanzanii. Przejściowo wolne od tej choroby były: Burkina Faso, Wybrzeże Kości Słoniowej, Ghana, Mali, Niger i Senegal oraz Indie.

Pleuropneumonia bydła nadal stanowiła poważny problem dla kontynentu afrykańskiego. Afrykański pomór

